

Çalışma Mevzuatı ve Çalışanların Yasal Hak ve Sorumlulukları

KANUNLARDA İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

1. ANAYASA
2. ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER
3. KANUNLAR
4. TÜZÜKLER
5. YÖNETMELİK
6. TEBLİLER

6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞI KANUN

İş sağlığı ve güvenliği ilk kez müstakil bir kanunda:

- 6331 sayılı “İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”
- Kabul Tarihi: 20 Haziran 2012
- RG Yayım Tarihi: 30 Haziran 2012

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

(Tarih: 30.06.2012 Sayı: 6331)

Amaç: İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için; işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemek.

Tehlike Sınıfları

RİSK DEĞERLENDİRMESİ

- İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.
- Risk değerlendirmesi yapılırken çalışanların durumu, kullanılacak iş ekipmanı ve malzemenin seçimi, işyerinin tertip ve düzeni ile çalışanların yaşların ve engelli veya kadın çalışan olmalarını göz önünde bulundurmak zorundadır.

RİSK ANALİZİ NEDİR ? NİYE YAPILIR ?

- İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi,
  - Bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi,
  - Kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmalardır.
-

RİSK ANALİZİNİ KİMLER YAPAR

Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

1. İşveren veya işveren vekili.
2. İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.
3. İşyerindeki alışan temsilcileri.
4. İşyerindeki destek elemanları.
5. İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi alışanlar.

Tüm İşyerleri Acil Durumlara Karşı Hazırlıklı Olmalı

- İlk yardım, yangınla mücadele, kişilerin tahliyesi, ciddi ve yakın tehlikeyle karşılaşılması gibi durumlar için önceden planlama ve hazırlık yapılması işyerlerinin yükümlülükleri arasındadır.

Çalışan Temsilcisi Kavramı

- Kademeli olarak iki ile elli arasında çalışanı bulunan işyerlerinden başlamak üzere, iş sağlığı ve güvenliği konularında işverene önerilerde bulunma, gerekli tedbirlerin alınmasını isteme gibi konularda işyerindeki tüm çalışanlarla işveren arasındaki iletişimi sağlamak üzere, çalışanlar arasında yapılacak seçimle veya seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisi görevlendirilmesi hükmü getirilmiştir.

Çalışmaktan Kaçınma Hakkı

- Ciddi ve Yakın bir tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar işverene gereken tedbirlerin alınmasını talep ederler, tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilirler.
- Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlar ve iş sözleşmelerinden doğan diğer hakları saklıdır.

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Kayıt ve bildirimi

- İşveren, **iş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde** Sağlık hizmeti sunucuları veya İşyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren **üç iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna** bildirir.

Sağlık Gözetimi

İşveren aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

1. İşe girişlerinde
2. İş değişikliğinde
3. İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde
4. İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla

İŞ SAĞLIĞI UYGULAMA İLKELERİ

Uygun işe yerleştirme

“uygun” Bireysel özelliklerine göre

“uygun” Yaş, cinsiyet, sağlık durumu, alışkanlık vs.,

İşe giriş muayenesi

Çalışma hayatında “riskli kişiler” – “riskli işler”

“birincil korunma”

Çalışanların Eğitimi

- İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar.
- Bu eğitimler işe başlamadan önce, iş veya işyeri değişikliğinde, iş ekipmanının veya kullanılan teknolojinin değişmesinde veya gerektiğinde düzenli aralıklarla tekrarlanır.
- Çok Tehlikeli İşyerlerinde yılda 1 Kez 16 Saat Eğitim Almalıdır Her Çalışan (Eğitim Yönetmeliği.)

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAYITLARI

Onaylı İSG Defteri: İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından yapılan tespit ve tavsiyeler ile gerekli görülen diğer hususların yazıldığı, seri numaralı ve sayfaları bir asıl iki kopyalı şekilde düzenlenmiş Çalışma İş Kur İl müdürlüğü veya Noter onaylı olacak ve her işyeri için ayrı tutulacak.

İDARİ PARA CEZALARI

Madde Başlığı	Madde	Konu	Miktar
MADDE 4 - İşverenin genel yükümlülüğü	4/1a	İşverenin tedbir alma yükümlülüğünü yerine getirmemesi	2.000 Türk Lirası / her yükümlülük için
	4/1b	Tedbirlerin izlenmemesi, denetlenmemesi ve uygunsuzlukların giderilmemesi	2.000 Türk Lirası / her yükümlülük için
MADDE 6 - İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri	6/1a	İş güvenliği uzmanının çalıştırılmaması	5.000 Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
		İşyeri hekiminin çalıştırılmaması	5.000 Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
		Diğer sağlık personelinin çalıştırılmaması	2.500 Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
	6/1b	İSG hizmetleri için araç-gereç-mekân sağlanmaması	1.500 Türk Lirası
	6/1c	İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonun sağlanmaması	1.500 Türk Lirası
	6/1ç	Yazılı olarak bildirilen tedbirlerin yerine getirilmemesi	1.000 Türk Lirası / her tedbir için
	6/1d	Görevlendirilen kişilerin, hizmet alınan kuruluşların, başka işyerlerinden gelen çalışanların ve bunların işverenlerinin İSG riskleri konusunda bilgilendirilmemesi	1.500 Türk Lirası

İDARİ PARA CEZALARI

MADDE 8 - İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları	8/1	İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin hak ve yetkilerinin kısıtlanması	1.500	Türk Lirası / uzman ve hekim için ayrı ayrı
	8/2	İşyeri sağlık ve güvenlik biriminin kurulmaması	1.500	Türk Lirası
MADDE 10 - Risk değerlendirmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma	10/1	Risk değerlendirmesi yapılmaması veya yaptırılmaması	3.000	Türk Lirası
			4.500	Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
	10/4	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmaması	1.500	Türk Lirası
MADDE 11 - Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım	11	Acil durumların belirlenmemesi, acil durumlar için tedbir alınmaması, acil durum planlarının hazırlanmaması, destek elemanı görevlendirilmemesi, araç gereç sağlanmaması, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemenin yapılmaması	1.000	Türk Lirası / her yükümlülük için
			1.000	Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
MADDE 12 - Tahliye	12	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gidebilmesinin, özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanların işe devam etmemesinin ve müdahalede bulunan çalışanların sorumlu tutulmamasının sağlanmaması	1.000	Türk Lirası / her yükümlülük için
			1.000	Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)

İDARİ PARA CEZALARI

MADDE 14 - İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirim	14/1	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydının tutulmaması, bunlar hakkında incelemeler yapılarak ilgili raporların düzenlenmemesi, ramak kala olayların incelenerek raporların düzenlenmemesi	1.500	Türk Lirası / her yükümlülük için
	14/2	İşverenin, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemesi	2.000	Türk Lirası
	14/4	Sağlık hizmeti sunucularının, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi	2.000	Türk Lirası
MADDE 15 - Sağlık gözetimi	15/1	Sağlık gözetiminin yapılmaması	1.000	Türk Lirası / her çalışan için
	15/2	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar için sağlık raporunun alınmaması	1.000	Türk Lirası / her çalışan için
MADDE 16 - Çalışanların bilgilendirilmesi	16	Çalışanların bilgilendirilmemesi	1.000	Türk Lirası / her çalışan için
MADDE 17 - Çalışanların eğitimi	17	Çalışanlara eğitim verilmemesi	1.000	Türk Lirası / her çalışan için
MADDE 18 - Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması	18	Çalışanların görüşlerinin alınmaması ve katılımlarının sağlanmaması	1.000	Türk Lirası / her aykırılık için

İDARİ PARA CEZALARI

MADDE 20 - Çalışan temsilcisi	20/1	Çalışan temsilcilerinin görevlendirilmemesi	1.000 Türk Lirası
	20/3	Çalışan temsilcilerinin işverene öneride bulunma ve tedbir alınmasını isteme hakkının olmaması	1.500 Türk Lirası
	20/4	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarının kısıtlanması	1.000 Türk Lirası / hakları kısıtlanan her birey için
MADDE 22 - İş sağlığı ve güvenliği kurulu	22	İş sağlığı ve güvenliği kurulunun oluşturulmaması, alt işverenin bulunduğu hallerde uygun kurulun oluşturulmaması, kurullar arasında koordinasyonun sağlanmaması	2.000 Türk Lirası / her aykırılık için
MADDE 23 - İş sağlığı ve güvenliğinin koordinasyonu	23/2	Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezlerinde İSG konusundaki koordinasyonun yönetim tarafından sağlanmaması	5.000 Türk Lirası
MADDE 24 - Teftiş, inceleme, araştırma, müfettişin yetki, yükümlülük ve sorumluluğu	24/2	Ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olunması	5.000 Türk Lirası

İDARİ PARA CEZALARI

MADDE 25 - İşin durdurulması	25	İşyerinin bir bölümünde veya tamamında verilen durdurma kararına uymayarak durdurulan işe devam ettirilmesi	10.000	Türk Lirası
	25/6	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerinin ödenmemesi veya uygun başka iş verilmemesi	1.000	Türk Lirası / ihlale uğrayan her çalışan için
			1.000	Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)
MADDE 29 - Güvenlik raporu veya büyük kaza önleme politika belgesi	29	Önleme Politika Belgesinin hazırlanmaması	50.000	Türk Lirası
		Belgeyi Bakanlığa sunmadan işyerinin faaliyete geçirilmesi	80.000	Türk Lirası
		İşletilmesine izin verilmeyen işyerinin faaliyete geçirilmesi	80.000	Türk Lirası
		Durdurulan işyerinde faaliyete devam edilmesi	80.000	Türk Lirası
MADDE 30 - İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çeşitli yönetmelikler	30	30 uncu madde de öngörülen yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edilmesi	1.000	Türk Lirası / her hüküm için
			1.000	Türk Lirası / her ay (Aykırlığın devamı halinde)

ÇALIŞANLARIN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Her sağlık çalışanı;

- **ÖNCELİKLE** kendi sağlığını ve güvenliğini korumalıdır.
- Tehlikeli davranışlardan kaçınmalıdır.
- Kendi bölümündeki tehlike ve riskleri tespit edip bildirmekle,

YÜKÜMLÜDÜR!

ÇALIŞANIN GÖREVİ – SORUMLULUĞU 1

1. Kullanılan ekipman, malzemeleri veya araçlarını doğru şekilde kullanmak,

2. Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve muhafaza etmek,

3. İşyerinde sağlık ve güvenlik için ciddi ve ani bir tehlike olduğu kanaatine vardıkları herhangi bir durumla karşılaştıklarında veya koruma tedbirlerinde bir aksaklık ve eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek,

ÇALIŞANIN GÖREVİ – SORUMLULUĞU 2

4. İşyerinde, sağlık ve güvenliğin korunması için teftişe yetkili makam tarafından belirlenen zorunlulukların yerine getirilmesinde, işverenle veya çalışan temsilcisi ile işbirliği yapmak,

5. İşveren tarafından güvenli çalışma ortam ve koşullarının sağlanması ve kendi yaptıkları işlerde sağlık ve güvenlik yönünden risklerin önlenmesinde, işveren veya çalışan temsilcisi ile mevzuat uygulamaları doğrultusunda işbirliği yapmakla yükümlüdürler

6. Alınan tedbirlere, iş sağlığı ve güvenliği usullerine ve talimatlarına uymaktır.

İşverenin Görevleri

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 4

Önlemleri almak

Çalışanların Katılımını Sağlamak

Çalışanları bilgilendirmek

Çalışanlarla işbirliği yapmak

Gerekli denetimleri yapmak

Kayıt – Bildirim zorunluluğu

